manifeſte notati .ſi videntˀ hoc ſacrm̄ poſſe cōficere.licet ſacerdotes ſint.qꝛ nemo dicit in ipa ꝯſecratiōe. offero.ſed offerimꝰ q̄ſi ex pſona eccleſie.et iō cū alia ſacramēta extra eccleſiā poſſint celebrari.ō h nō videtˀ. Qđ etiā Aug.tradere videtˀ dicēs.Recolite nomē ⁊ aduertite veritatē. Miſſa em̄ dicitˀ eo ꝙ celeſtis miſſꝰ ad cōſecrādū et viuificādū corpꝰ adueniat.iuxta dictū ſacerdotis dicētis. Oipotēs deꝰ iube hec pferri p manus ſcti āgeli tui in ſublime altare tuū. Idcirco niſi angelꝰ venerit . miſſa nequaꝗ̄ iure vocari poteſt. Nūqđ em̄ ſi h myſteriū hēticꝰ auſus fuerit vſurpare. āgelū ō celis mittit deus oblationē eiꝰ cōſecrare: maxime cū eiſdē p ꝓphetā ꝯminatꝰ ſit dicēs . maledicā bn̄dictionibꝰ veſtris. Q ſi bn̄dictionibꝰ eoꝝ ſe aſſerit maledictuꝝ veritas.qđ erit de hoſtia. ꝗ dicemus illā poſſe bn̄dici ab illo quē ſcimus a deo fore maledictū cū ſua bn̄dictiōe. Si em̄ deus maledixerit bn̄dictionibus hereticoꝝ. ⁊ ſymoniacus bn̄dixerit.quis eoꝝ preualebit: Nunqđ bn̄dictio maledicti ad nihilū poterit redigere verba veriſſima cōminātis dei. Ex his colligitˀ ꝙ hereticus a catholica fide preciſus neq̄at hoc ſacramentū cōficere.qꝛ ſancti āgeli q̄ huius myſterij celebratiōi aſſiſtūt.tūc nō aſſūt qn̄ hereticus et ſymoniacus hoc myſteriū temerare p̄ſumit. Non em̄ dubitari licꝫ vbi corpis dn̄ici ⁊ ſanguis myſteria gerūtˀ ſupernoꝝ ciuiū adeē cōuētus.

Tangit illa q̄ ſunt de neceſſitate huius ſacri ſimplicit.q̄ ſcꝫ ſunt intentio et ordo. b

In huius aūt myſterij expletione ſicut formā ſeruari. ita ordinē haberi.ſ. vt ſit ſacerdos.et intentionē adhiberi optet. vt illud facere intēdat. Sꝫ ſi nō credit de illo miſterio ſicut veritas hꝫ.nūqđ pōt intendere illud cōficere: et ſi nō intēdit nūqđ cōficit: Aliqui dicūt etiam ſi recte ō illo myſterio ſētiētē poſſe intēdere.ſi qđē illud cōficere.qđ iā eēt recte credere.ſꝫ id agere qđ geritˀ ab alijs dū cōficitˀ.et ſic adhibetˀ intētio. Et ſi intētio dicatˀ de eē conficiendi illud miſteriū. tn̄ ex quo intēdit ea dicē et agere q̄ ab alijs gerūtˀ iplet myſteriū.

Determinat qui poſſunt ſumere hoc ſacramentū et oſtendit ꝙ ſoli homines. c

Illud etiā ſane dici pōt.ꝙ a brutis aīalibus corpus xp̄i nō ſumitˀ.et ſi videatˀ. Quid ꝗ ſumit mus vel qđ māducat: deus nouit. De hoc celeſti miſterio aliq̄ pſtrinximus a catholicis fideliter tenēda. Qui em̄ his cōtradicit.hereticus iudicatur.

Determiat iucidēter quid facit hereticum et quid ſit hereticus. d

Aug.in ſermone de corpe xp̄i vn̄ dicatur miſſa. c

Greg. maledicam bn̄dictiōibus vr̄is .i. bis que in illis bn̄dictōibꝰ poſtulatis. vl' q̄cquid a vobis benedicetˀ .vel qn̄ nō benedicūt ſanctis et vero corde. Vl' q̄a q̄ iniq̄ agunt benedicuntur ab eis.adulanturqꝫ peccatoribꝰ. dūmō diuites ſunt.

Hiero. Maledicā bn̄dicentibus vos.i.quicquid a vob benedicetˀ. p'me erit maledictū.

Greg.ſup Ezechielē. Qui in expoſitiōe ſacri eloquij vt auditoribꝰ placeat aliquid fingit. ſua vba loquitˀ nō dei. qui aūt in vbis dn̄icis aliter ꝙ is q̄ ptulit ſenſerit et ſub alio intellectu. tn̄ ad edificationē charitatis tendit. dominī ſūt verba q̄ dicit.

cogitet de ſe. ſꝫ magis de ſacramēto.

4 b Nec bonoꝝ diſpēſatoꝝ meritis āpliatˀ. queritˀ q̄s magis peccat.vtrūꝫ .ſ. ſacerdos malus qui cōficit et nō ſumit.an ille qui vtrūqꝫ facit. Et videtˀ ꝙ ille magis q̄ vtrūqꝫ facit. quia plus p̄ſumit. et maior eſt irreuerētia. Itēꝫ queritur q̄s plus peccet. vtrum ille q̄ ꝓpter timorem ⁊ reuerentiā nihil audꝫ facere.an ille qui conficit.et vr̄ ꝙ magis ille qui conficit .qꝛ facit maiorē cōtumeliā ſacramēto.alter reuerētiā. Silr̄ queritˀ ō illo qui tm̄ ſumit corpus ⁊ nō ſanguinē. R.dō. ꝙ grauius peccat ille qui ſimulat ſe facere ꝙ ille qui conficit et nō ſumit.⁊ grauius ille q̄ conficit et nō ſumit ꝙ ille qui cōficit ⁊ ſumit totū. Et ratio huiꝰ eſt. qꝛ irreuerētia pōt fieri ſacro vno mō. qꝛ ille qui miniſtrat ē indignus. nihilominꝰ tamē facit ſicut eccleſia inſtituit. Alio mō qꝛ nō ſolum ē indignus. ſed etiā in ipa celebratione nō ſeruat ritum quē debet. et tūc non ſolū exhibet irreuerētiam.ſ etiā facit cōtumeliā. qꝛ ſacrm̄ non pficit.ſed dimittit incōpletū.nā ordinatū eſt vt nullꝰ ſe ſimulet celebrare in decre. De miſſaꝝ celebratōe.li.vj.ō hoc.et infra. Licꝫ is q̄ ꝓ ſui criminis cōſciētia reputat ſe indignū peccet grauiter ſi ſe ingerat irreuerentˀ ad illud. Grauius tn̄ vr̄ offendere. qui fraudulenter illud p̄ſumpſerit ſimulare.cū ille in ſolius dei miſericordis manū incidat.iſte vero non ſolū deo nō veretˀ illudere.ſ populo quē decipit ſe aſtringat. Ordinatū etiā eſt vt qui conficit cōicet .de cōſe.diſ.ij.et concilio tol'.xij . Certū ē ꝙ hij q̄ ſacrificātes nō edūt.rei ſunt dn̄ici ſacri. Quicunqꝫ ꝗ ſacerdotuꝫ deinceps diuino altari ſacrificiū oblaturꝰ acceſſerit.et ſe a cōione ſuſpenderit.ab ipa qua ſe indecenter ꝓuauit gratia cōmunionis,vno āno repulſum nouerit. Ordinatū ē etiā vt ſanguinē ſumāt.vn̄ de cōſe.di.ij. Gelaſius papa. Aut integra ſacramēta pcipiāt.aut ab integris arceantˀ.qꝛ diuiſio vnius et eiuſdē miniſterij ſine grandi nō pōt ſacrilegio ꝑuenire. c Recolite nomē et aduertite veritatēꝫ. Queritˀ circa hec vba Aug. quare.ſ.miſſa ſic nominetˀ . et ſi in omni ſacrificio mittatˀ hoſtia. Item queritˀ quare nō dicitˀ Ite miſſa eſt in

d Ne autē ignores quid faciat hereticū. vel qđ ſit hereticus. audi breuiter qđ inde ſancti doctores tradant. Hyla.ait. Extiterūt plures qui celeſtiuꝫ verboꝝ ſimplicitatē.nō veritatis ipius abſolutionē ſuſceperunt. aliter interp̄tantes ꝗ̄ dictoꝝ virtus poſtularet. De intelligentia em̄ hereſis nō de ſcriptura ē.et ſenſus non ſermo ſit crimē. Idē in . viij. Intelligētie ſenſus in crimie eſt. Hiero. dicit. ꝙ ex verbis inordiate ꝓlatis incurritˀ hereſis. Aug. diffiniēs qđ ſit hereticꝰ ait . Hereticꝰ eſt q̄ ꝓ alicuius tpalis comodi et maxime glie pn̄cipatuſqꝫ ſui gratia. falſas ac nouas opiniōes gignit vel ſequitˀ.

Hylariꝰ ō trinitate.

Hiero. ſuper Oſee.

Aug. ō vtilitate credēdi.

qualibet miſſa. Itēꝫ queritˀ de hoc ꝙ dicit. ꝙ celeſtis miſſꝰ ad cōſecrandū et viuificandum corpꝰ adueniat. Cōtra.ex hoc Aug. verbo vr̄ ꝙ angelꝰ cōſecret corpꝰ dn̄i et cōficiat. Contra hoc eſt ꝙ actio iſta ē oīno ſupra naturā angelicaꝫ. R.dōm ꝙ ſicut tangitur in lr̄a miſſa dicitur qꝛ mittitˀ celeſtis 5
miſſꝰ. Celeſtis iſte miſſꝰ ſicut exponit Innocētiꝰ ē magni cōcilij angelꝰ.iſte inqꝫ mittitˀ ad ꝯſecrādū.qꝛ iſte ē ſacerdos inuiſibilis q̄ ꝯſecrat et cōficit hoc ſacrm̄ vbicūqꝫ ꝯficiatˀ.vn̄ vꝫ illa rō in cōtrariū q̄ obijcit de angelico miniſterio.nō tm̄ em̄ eſt hic miſſio.ſ etiā miſſio ſacrificij ad deū p ſummū angelū.ſ.xp̄m. aſſiſtentibꝰ magnis angelis.ꝓpter qđ in fine dr̄ ite miſſa ē.et ꝓpter hoc miſſa recte appellatˀ. Vn̄ Hugo. Ipa hoſtia ſacra miſſa vocari pōt.qꝛ tranſmiſſa ē p̄mū ſcꝫ a patre vt eſſet nobiſcū.poſtea a nobis patri vt apud patrē ꝓ nob intercederet. Primū a patre nobis p incarnationē.ſcđm a nobis patri p paſſionē. Silr̄ in ſacramēto . primū a patre nobis p ſanctificationē.q̄ nobiſcū eē incepit.poſtea a nobis patri p oblationē qua ꝓ nobis intercedit. Sꝫ tunc ē queſtio q̄re non dr̄ in fine cuiuſlibꝫ miſſe. Ite miſſa ē. R.dōm ꝙ et ſi quelibet miſſa totū corpus xp̄i miſticū reſpiciat ſicut patꝫ p triplicē hoſtie ptitionē .tn̄ ſm̄ iſtam dr̄iam triplicē ꝯtingit miſſas tripliciter appropriari. Quedā em̄ celebrantˀ ſpāliter ad honorē ſanctoꝝ.et qꝛ ipi ſunt in tuto iam . et ſunt coram deo.iō in talibus licentiatˀ populꝰ et dr̄ ite miſſa ē.quaſi feſtinate ingredi in illā requieꝫ. Quedā ſpecialitˀ ad ſalutem viuoꝝ.et qꝛ nō ſumus certi de ſalute nr̄a.iō debemꝰ cōtinue ſolliciti eē ne p nr̄aꝫ ignauiam in nobis miſſe efficacia euaneſcat.iō dicitˀ in miſſa in fine omni tpe benedicamꝰ dn̄o. ſcđm illud ꝓphe . bn̄dicaꝫ dn̄m in omni tpe. Quedā ſpāliter ad requiē defunctoꝝ.et in illis dr̄ requieſcant in pace. d Ne auteꝫ ignores 7
quid faciat hereticū. Queritˀ vn̄ dicatˀ et ꝓ q̄nto dicatˀ hereticꝰ. Si em̄ dicas ꝙ hereticꝰ dr̄ qꝛ errat.hoc ē cōtra Aug.qui dicit p̄mo de trinitate.errare potero.ſ hereticꝰ eē nō potero. Si tu dicas ꝙ hereticꝰ dr̄.quia diuerſus a cōione fideliū .ꝗ excōicatus et ſciſmaticꝰ dici dꝫ hereticus. Queritˀ ꝗ ꝓ q̄nto quis dicatˀ hereticus et in quo differant hereſis.ſecta.et ſupſtitio. R.ſicut dicit Yſid.in li.ethy.hereticus dr̄ ab hereſis grece.qđ eſt electio latine.et q̄muis electio ſit bonis maliſqꝫ cōis.tn̄ hereticus ipe non ex dono dei . ſed ex propria auctore et ex ꝓprio ſenſu accipit aliquā ſententiā falſaꝫ. Nā oē veꝝ a ſpūſancto ē a quocūqꝫ dicatˀ.hanc aūt nō dr̄ eligere qn̄cūqꝫ opinatˀ aliq̄đ falſuꝫ.ſ qn̄ falſuꝫ p̄optat et ptinaciter credit et paratus eſt defendere .ſiue ipe fuerit ſiue alius.vn̄ talis diffinitio pōt dari. Hereticus ē qui diuine legis ignorātia vel contēptu ptinax inuentor ꝓprij erroris.aut alieni ſectator.catholice veritati mauult aduerſari ꝙ ſubijci. Et hec diffinitio concordat rationi. Et vt ait. Aug.xxiiij.q.iij.qui ſentētiam ſuam ꝗ̄uis ꝑuerſaꝫ nulla ptinaci aioſitate ꝯfendunt corrigi parati.nequaꝗ̄ ſunt inter hereticos computādi. Et differt hereſis a ſciſmate.quia hec ē cōtra fidem. ſciſma cōtra mores vel vinculū charitatis. Sentētia aūt cōtra fidē rōe adinuētionis dici pōt ſupſtitio.i.ſuperflua inſtitutio.rōe adheſionis hereſis.rōe defenſiōis ſecta loq̄ndo p approp̄ata. Vel hereſis qꝛ ꝯtra vitatē. ſecta qꝛ cōtra cōitatē.ſupſtitio qꝛ cōtra vtilitatē.q̄ſi ſuperflua inſtitutio. Vel hereſis ab eligendo .ſecta a pſeq̄ndo.ſupſtitio a ſupſtando. Vn̄ hereſis dicit p̄ſumptuoſaꝫ et deliberatā falſi adinuentiōꝫ .ſecta ſupaddit imitationē.ſupſtitio diuturnitatis inueteratiōꝫ .ſicut ſenes ſupſtites delirāt.ſic et heretici.iō dr̄ ſupſtitio.qꝛ vetuſtati ⁊ ſupſtiti ꝯcordāt. Pūꝰ āt ſupſtitio dr̄ q̄ſi a ſupſtādo.nā ſic in fide itellectꝰ captiuatˀ.ſic in ſupſtitōe errore inflatur et eleuatˀ.

Ad intellectum huiꝰ ptis duo p̄ncipalitˀ querūtur. Primo queritˀ de ptāte cōficientis. Secundo q̄ritˀ de ſumēte. Circa primū q̄runtˀ q̄tuor. Prio queritˀ vtrū ois ſacerdos poſſit cōficere. Scđo vtrū ſoli ſacerdotes. Tercio queritˀ in quo reſidet maior poteſtas ad ꝯſecrandum .an in ſacerdote an in verbo. Quarto q̄ritur vtꝝ melior ſit miſſa boni ſacerdotis ꝙ mali.

Queſtio .j. a

Circa quā ſic ꝓceditˀ. Aug.in li.ſētētiaꝝ ꝓſperi. Nō eſt locus veri ſacrificij extra catholicā eccleſiaꝫ.ſ hereticus ē extra catholicā eccliaꝫ.ꝗ in eo nō ē veꝝ ſacrificium.⁊ ſic ⁊c. Itē Hiero. Panē pollutū comedunt heretici.ſ panis iſte nō p̄t polluj.ꝗ nō ꝯmedūt hūc panē. Item .Greg. Odit deꝰ ſacrificia hereticoꝝ.deteſtatˀ fetorē.ꝗ nō mittit nec ſe nec āgelos.nec ipi p ꝯſeq̄ns mittunt in celū.ꝗ nō ꝯficiūt.nec miſſaꝫ dicūt et falſo dicūt.ite miſſa eſt. Itē Ciprianꝰ. Hereticoꝝ ſacra ſacrilegia ſūt.ſ iſte panis ſanctꝰ eſt.ꝗ ⁊c. Itē ex ꝯcilio laudarenſi.nō optet bn̄dictōes hereticoꝝ accipe.ſūt em̄ magis maledictiōes. Itē rōe vr̄. qꝛ hoc ſacrm̄ ē ſacrm̄ vniōis.ꝗ q̄ ſepati ſūt ab eccliā. oīno alieni ſūt ab hoc ſacro.et ſi hoc.nō pn̄t ꝯficere. Itē q̄ ſepati ⁊ heretici ſūt. q̄uis hēant ordinē. n̄ tn̄ pn̄t ſoluere ⁊ ligare. ⁊ ſi ſoluūt nihil faciūt.ꝗ eadē ratiōe nec ꝯficere. Itē ꝑuilegiuꝫ meretur amittere q̄ cōceſſa ſibi abutitur ptāte . ſ hereticꝰ et ſciſmaticus abutūtur ptāte ꝯficiendi.ꝗ ſicut deꝰ dedit ptātē .ita et debꝫ auferre. Itē ptātis ſupioris ē cōpeſcere inferiorē.ſi ordinate ſūt ptātes.ꝗ ſi papa vel epūs negat ſacerdoti ne ꝯficiat. āpliꝰ nō p̄t ꝯficere. Si dicas ꝙ ſi nō p̄t ō iure p̄t tn̄ ō facto. Cōtra .hoc ſolū p̄t hō apud deū qđ de iure p̄t.ſ ptās ꝯficiēdi ē ptās q̄ntuꝫ ad deū.ꝗ ſi nō pōt de iure. nullo mō pōt. Contra. Aug. ad ꝑmenianū loquēs de hereticis et ſciſmati-